

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๑๓

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุจริตกุล	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกฤษณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปรกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สัจจทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราห์ แห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๑. นางกาญจนารัตน์ ลีวิโรจน์
๒. นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด
๒. นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศ์วสีกุล	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๓. นายณนันทน์ จันทราชโลธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๑๒ วันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม ประธานกรรมการได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่ได้จากการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นรวมถึงผลการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ส่งไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการต่อไป

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง รายงานว่า คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ

การเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ประสานมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อขอเอกสารไปประกอบการพิจารณาในการประชุมคณะกรรมการวิสามัญในวันจันทร์ ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยมีรายละเอียดของเอกสาร ดังนี้

๑. ความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องดังต่อไปนี้

๑.๑ คุณสมบัติที่กำหนดว่ากรรมการการเลือกตั้งต้องเป็นอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการ

๑.๒ วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหาที่กำหนดให้อยู่ถึงวันก่อนที่มีกรณีที่ต้องมีการสรรหากรรมการใหม่

๑.๓ บทเฉพาะกาล ที่กำหนดให้กรรมการการเลือกตั้งเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญให้สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้

๒. บทจำกัดสิทธิที่ต้องเพิ่มขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๙ เจตนาารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เรื่องเอกสารดังกล่าวคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจะประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวันศุกร์ ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โดยจะขอเป็นผู้ดำเนินการจัดทำเอกสารดังกล่าวเพื่อเสนอคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการสรรหาที่กำหนดให้อยู่ถึงวันก่อนที่มีกรณีที่ต้องมีการสรรหากรรมการใหม่ก็เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม แต่ไม่มีหน้าที่และอำนาจในการสรรหากรรมการการเลือกตั้งใหม่แทนกรรมการการเลือกตั้งผู้ซึ่งต้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

ส่วนการกำหนดในบทเฉพาะกาลให้กรรมการการเลือกตั้งเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญให้สามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้นั้น เนื่องจากในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มีการปรับโครงสร้างในเรื่องหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระในหลายเรื่อง ดังนั้น กรรมการในองค์กรอิสระจึงต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในอนาคต ทั้งนี้ บทเฉพาะกาลขององค์กรอิสระแต่ละองค์กรจะไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับหน้าที่และอำนาจ รวมถึงความจำเป็นพิเศษของแต่ละองค์กรด้วย

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เรื่องคณะกรรมการสรรหาต้องชี้แจงให้ชัดเจนว่า กรรมการสรรหาชุดใหม่คือเฉพาะในส่วนที่เป็นบุคคลซึ่งองค์กรอิสระแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๓ (๔) ไม่ได้หมายความรวมถึงกรรมการสรรหาโดยตำแหน่งซึ่งได้แก่ ประธานศาลฎีกา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานศาลปกครองสูงสุด

จากนั้นคณะกรรมการได้เริ่มพิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ทั้งฉบับ โดยเริ่มตั้งแต่หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หลักการ

“ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. โดยไม่มีการแก้ไข

เหตุผล

“โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้มีผู้ตรวจการแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบเหตุผลร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. โดยไม่มีการแก้ไข

ชื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

“ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. โดยไม่มีการแก้ไข

คำปรารภ

“โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เนื่องจากในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จำเป็นต้องได้มาซึ่งความเห็น ข้อมูล และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงจำเป็นต้องจำกัดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบคำปรารภ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑

“มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒

“มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓

“มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

(๒) พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

(๓) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๒๔/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

(๔) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๐/๒๕๕๙ เรื่อง ยกเลิกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๘/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔

“มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“ผู้ตรวจการแผ่นดิน” หมายความว่ารวมถึง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ข้อบังคับ ระเบียบ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างซึ่งปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ และเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครองด้วย

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๕

“มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเลขาธิการมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเลขาธิการ กำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเลขาธิการ ต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๖

“มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กรอิสระทุกองค์กร ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่ามิได้ผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่ากระทำการใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเชิญประธานองค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความว่า “ความผิด” ในวรรคสองอาจมีความหมายไม่ครอบคลุมการดำเนินงานขององค์กรอิสระ เช่น กรณีกฎที่อาจกระทบต่อสิทธิมนุษยชน ไม่ถือว่าเป็นความผิดแต่เป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติตาม แต่ไปกระทบต่อสิทธิมนุษยชน ความว่า “ความผิด” จึงไม่ครอบคลุม

ประธานกรรมการเสนอตัดความว่า “ความผิด” ในวรรคสอง ออก

ที่ประชุมสอบถาม ดังนี้

- ความว่า “กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ในร่างมาตรานี้ ครอบคลุมถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และการปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจหรือไม่ และระหว่างความว่า “การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย” ในร่างมาตรา ๓๔ (๓) กับความว่า “กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ในร่างมาตรานี้ ข้อความใดมีความหมายกว้างกว่ากัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ในร่างมาตรานี้ มีความหมายกว้างกว่าความว่า “การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย” ในร่างมาตรา ๓๔ (๓) ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีหน้าที่และอำนาจดำเนินการใด ๆ ต่อการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย เว้นแต่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายใดก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมต่อประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินก็มีหน้าที่และอำนาจที่จะเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายนั้นได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ในร่างมาตรานี้ ครอบคลุมถึงความว่า “การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ในมาตรา ๑๓ (๑) (ก) และ (ข) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือไม่อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” ในร่างมาตรานี้ ครอบคลุมและกว้างกว่าความว่า “การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ในมาตรา ๑๓ (๑) (ก) และ (ข) ของพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ทั้งนี้ ในร่างมาตรา ๒๐ (๒) ของ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจแสวงหา ข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น ไว้ด้วยแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือองค์กร อีกระทุกองค์กร ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า การดำเนินการเรื่องใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการ แผ่นดินอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำ *คหฆฝฝฝ* ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมกัน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกัน

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคสอง ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเชิญประธาน องค์กรอิสระอื่นมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและกำหนดแนวทางร่วมกันได้ และให้องค์กรอิสระ ทุกองค์กรปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว”

มาตรา ๗

“มาตรา ๗ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

“หมวด ๑

ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๘

“มาตรา ๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

(๒) ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสอง ดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการสรรหาบุคคลตาม (๒) ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะไว้ล่วงหน้า ในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) ต้องประกาศเป็นการทั่วไปหรือไม่ การประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะไว้ล่วงหน้าตาม (๒) ประกาศนั้นถือเป็นที่สุดหรือไม่ และหากมีคณะกรรมการสรรหาชุดใหม่สามารถแก้ไขประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะของคณะกรรมการสรรหาชุดเดิมได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีตามวรรคหนึ่ง (๑) ต้องประกาศเป็นการทั่วไป การประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะไว้ล่วงหน้าตาม (๒) ถือเป็นที่สุด และหากมีคณะกรรมการสรรหาชุดใหม่ไม่สามารถแก้ไขประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะของคณะกรรมการสรรหาชุดเดิมได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความใน (๑) ความว่า “อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม” สอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างไรก็ดี เมื่อคณะกรรมการสรรหาไม่ใช่ชุดเดียวกันจะมีความเห็นในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเห็นในเรื่องอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม อาจจะแตกต่างกันได้ในแต่ละองค์กฤษฎีกา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลประโยชน์ขององค์กฤษฎีกานั้น ๆ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า หากมีคณะกรรมการสรรหาชุดใหม่และมีการแก้ไขประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะของคณะกรรมการสรรหาชุดเดิม จะส่งผลให้ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งมีคุณสมบัติตามประกาศเดิมหมดคุณสมบัติหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ตรวจการแผ่นดินมีคุณสมบัติตรงตามประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะของคณะกรรมการสรรหาชุดเดิมก็ควรให้ดำรงตำแหน่งต่อไป อาจเขียนรับรองไว้ในบทเฉพาะกาลก็ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า กรณีอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม หากคณะกรรมการพิจารณาพิพากษาว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นต่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นปัญหาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม ในความเป็นจริงมีความหลากหลายมาก เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด เอกอัครราชทูต ต้องพิจารณาว่าบุคคลเหล่านี้ถือว่าเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมหรือไม่

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เอกอัครราชทูตถือว่าเป็นหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งนี้ การกำหนดตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมนั้น คณะกรรมการสรรหาไม่สามารถกำหนดขึ้นได้เอง แต่ต้องหาข้ออ้างอิงตามกฎหมาย หรือระเบียบของราชการ ดังนั้น เรื่องดังกล่าวจึงต้องยุติไปตามนั้น ส่วนกรณีกิจการอันเป็นสาธารณะแม้ในภายหลังคณะกรรมการสรรหาชุดใหม่มีความเห็นแตกต่างจากชุดเดิม แต่ผู้ได้รับการสรรหามีคุณสมบัติเป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาชุดเดิมกำหนดก็ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปได้ เนื่องจากได้รับการสรรหาโดยชอบ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” ใน (๑) จะต้องเป็นบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ไม่ใช่การเทียบตำแหน่งใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ เป็นการบัญญัติในลักษณะเทียบตำแหน่งว่าจะต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า เช่น ศาสตราจารย์ เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ดังนั้น ความมุ่งหมายของมาตรา ๒๒๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินโดยจะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม จึงหมายถึงผู้บริหารสูงสุดของส่วนราชการหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมเท่านั้น ไม่ใช่การเทียบตำแหน่งดังเช่นที่เคยปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม” ใน (๑) กรณีสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครเพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้นเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินใช้หรือไม่

- ตำแหน่งผู้อำนวยการระดับสำนักของสำนักปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ ๑๐ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีสำนักปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม จึงถือว่าตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมย่อมมีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ส่วนตำแหน่งผู้อำนวยการระดับสำนักแม้จะเทียบเท่าข้าราชการพลเรือนระดับ ๑๐ ก็ตาม แต่ส่วนราชการระดับสำนักของสำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

ไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม ดังนั้น ตำแหน่งผู้อำนวยการระดับสำนักของสำนักปลัดกรุงเทพมหานครจึงไม่ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน

- มีกรรมการสอบถามว่า ตำแหน่ง “อธิบดีศาล” ในศาลยุติธรรม เช่น อธิบดีศาลอุทธรณ์ เป็นต้น หรือตำแหน่ง “อธิบดีศาลปกครอง” ในศาลปกครอง เช่น อธิบดีศาลปกครองกลาง เป็นต้น ถือว่าเทียบเท่าตำแหน่งอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตำแหน่ง “อธิบดีศาล” ในศาลยุติธรรม หรือตำแหน่ง “อธิบดีศาลปกครอง” ในศาลปกครอง ไม่ถือว่าเป็นตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม ประกอบกับการแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเพื่อดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ มีลักษณะพิเศษในการแต่งตั้งเนื่องจากการแต่งตั้งจากคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุด รวมทั้งมีกระบวนการคัดเลือกเป็นการเฉพาะได้แก่การคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีสำนักงานศาลยุติธรรมและสำนักงานศาลปกครอง จะมีเพียงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมและเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเท่านั้นที่มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คุณสมบัติของบุคคลที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น หลักการที่บัญญัติใน (๑) ได้กำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของผู้ที่จะเข้ารับการสรรหาว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินเท่านั้น ดังนั้น ตำแหน่งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมและตำแหน่งตุลาการศาลปกครองไม่ถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑)

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็นวรรคสองของร่างมาตรานี้ ดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการสรรหาบุคคลตาม (๒) ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะไว้ล่วงหน้าในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ หมายความว่ารวมถึงการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่บัญญัติใน (๑) ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เฉพาะกรณีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) กรณีผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีเท่านั้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หลักเกณฑ์การสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) คณะกรรมการสรรหาจะใช้หลักเกณฑ์ใดในการกำหนดว่าการประกอบอาชีพลักษณะใดจึงจะถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี ดังนั้น คณะกรรมการควรบัญญัติหลักการให้ชัดเจนเพื่อมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของคณะกรรมการสรรหาในการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒)

- ในทางปฏิบัติคณะกรรมการสรรหาสามารถพิจารณาจากประวัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) ว่าเคยดำรงตำแหน่งในมูลนิธิ สมาคม หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรด้านสาธารณสุขมาแล้วหรือไม่นอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักของบุคคลนั้น เช่น ประกอบอาชีพนักข่าวหนังสือพิมพ์ แต่ไม่เคยทำงานให้แก่สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเลย ย่อมไม่ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะ เป็นต้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีประกอบอาชีพนักข่าวหนังสือพิมพ์เป็นเวลาสี่สิบปีถือว่า มีคุณสมบัติตาม (๒) เนื่องจากเป็นการประกอบอาชีพที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินตามหลักการที่บัญญัติในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตาม หลักเกณฑ์การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่ มิได้พิจารณาจากองค์กรที่บุคคลนั้นประกอบวิชาชีพแต่พิจารณาจากตัวบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาเป็นหลักว่าเป็นผู้มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรพิจารณาปรับบทบัญญัติในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เนื่องจากบัญญัติคำว่า “ประโยชน์” ซ้ำกันถึงสามแห่งคือ ความว่า “ประโยชน์ในการสรรหาบุคคล” ความว่า “ประโยชน์ที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์” และความว่า “ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “เพื่อประโยชน์ในการสรรหาบุคคลตาม (๒) ให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะไว้ล่วงหน้า ในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นการบัญญัติหลักการเกินกว่าหลักการที่บัญญัติในมาตรา ๒๒๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่ เนื่องจากการบัญญัติในลักษณะดังกล่าวแม้จะเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบปี แต่กิจการนั้นไม่ถือเป็นกิจการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน บุคคลนั้นอาจถูกตัดสิทธิในการเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากไม่กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของคณะกรรมการสรรหาว่าจะต้องคำนึงถึงการที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน อาจทำให้การสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของคณะกรรมการสรรหาได้บุคคลที่ไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินได้ ดังนั้น หลักการที่บัญญัติในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ จึงเป็นแนวทางการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินของคณะกรรมการสรรหา อย่างไรก็ตาม การกำหนดหลักการในลักษณะดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๒๘ ของรัฐธรรมนูญ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความว่า “ลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะ” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ ควรเพิ่มบทบัญญัติในลักษณะที่เป็นการอธิบายความหมายของคำว่า “ลักษณะของกิจการอันเป็นสาธารณะ” เพื่อเป็นตัวช่วยให้คณะกรรมการสรรหาใช้เป็นแนวทางในการประกาศกำหนดลักษณะการประกอบอาชีพ หรือลักษณะของกิจกรรมที่เป็นสาธารณะตาม (๒)

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่สามารถบัญญัติในลักษณะดังกล่าวได้เนื่องจากอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีอาชีพหรือกิจกรรมที่เป็นสาธารณะนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้

คณะกรรมการสรรหาจะไม่สามารถดำเนินการสรรหาบุคคลนอกเหนือจากลักษณะการประกอบอาชีพ หรือ ลักษณะของกิจกรรมที่บัญญัติไว้ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ไม่น้อยกว่าสี่ปี” ใน (๒) การนับระยะเวลาไม่จำเป็นต้องมีการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะเป็นเวลาต่อเนื่องติดต่อกันไม่น้อยกว่าสี่ปีใช่หรือไม่

- กรณีดำรงตำแหน่งกรรมการในสมาคมจะถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะตามความใน (๒) หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า การนับระยะเวลาในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะไม่จำเป็นต้องดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องติดต่อกันไม่น้อยกว่าสี่ปี แต่สามารถนำระยะเวลามารวมกันได้ ส่วนกรณีการดำรงตำแหน่งกรรมการในสมาคมไม่ถือว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะ ทั้งนี้ การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะหรือไม่ ควรพิจารณาจากตัวบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาเป็นหลักว่าได้เคยดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วหรือไม่ มีข้อพิจารณาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้ยื่นดำรงตำแหน่ง อย่างไรก็ตาม การพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะที่จะถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) หรือไม่ เป็นอำนาจของคณะกรรมการสรรหาที่จะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การตีความเรื่องคุณสมบัติของบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) ของคณะกรรมการสรรหาอาจตีความแตกต่างจากความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่บัญญัติในมาตรา ๒๒๘ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ได้ ดังนั้น คณะกรรมการควรบัญญัติในเรื่องคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินใน (๒) ให้ชัดเจนเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะกรรมการสรรหา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ลักษณะการมีประสบการณ์ และกิจการอันเป็นสาธารณะตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ลักษณะการมีประสบการณ์” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่มีความหมายอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “ลักษณะการมีประสบการณ์” ในวรรคสองที่เพิ่มขึ้นใหม่ เพื่อให้คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนดลักษณะของการมีประสบการณ์ของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๒) ว่าควรมีลักษณะใดบ้าง

- มีกรรมการสอบถามว่า เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การเทียบตำแหน่งของข้าราชการตำแหน่งอื่นกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนพบว่า การเทียบตำแหน่งของผู้บริหารระดับสูงในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น จเรตำรวจ หรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น เทียบเท่าตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของข้าราชการพลเรือน การเทียบตำแหน่งในลักษณะดังกล่าวจะถือว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติที่สามารถเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หลักเกณฑ์การเทียบตำแหน่งของข้าราชการตำแหน่งอื่นกับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเป็นการเทียบตำแหน่งเพื่อประโยชน์ของราชการในเรื่องสิทธิการเบิกงบประมาณไม่นำมาใช้เทียบตำแหน่งสำหรับกำหนดเป็นคุณสมบัติในการเข้ารับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เนื่องจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่ง

ในองค์กรอิสระจะต้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเทียบเท่ากรมเท่านั้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในชั้นการยกร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เพื่อกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ คณะกรรมการได้พิจารณากำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใหม่แตกต่างจากที่เคยบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ จากเดิมใช้คำว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” เป็น “อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า” เนื่องจากคณะกรรมการมีความประสงค์ให้บุคคลที่มีคุณสมบัติระดับสูงเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ คณะกรรมการจึงกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระทุกองค์กรว่า จะต้องดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า ส่วนคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินในชั้นการยกร่างรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการเห็นว่าหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินมีลักษณะเป็นการบรรเทาทุกข์ให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงควรเป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐแต่จะต้องเป็นตำแหน่งที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการจึงกำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มเติมแตกต่างจากคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นคือ “หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม” นอกเหนือจากคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นที่กำหนดว่า “อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “หัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรม” ใน (๑) หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเท่านั้นที่เป็นผู้มีคุณสมบัติเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน มิได้หมายความรวมถึงการเทียบตำแหน่ง เช่น รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาแม้จะเทียบเท่าอธิบดี แต่มิใช่หัวหน้าส่วนราชการ จึงไม่มีคุณสมบัติที่จะเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่นได้ เป็นต้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่า หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

(๒) ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน ลักษณะการมีประสบการณ์ และกิจการอันเป็นสาธารณะตาม (๒) ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด ในการกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงการที่จะได้บุคคลที่มีประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มาตรา ๙

“มาตรา ๙ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๘ แล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ด้วย

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๐

“มาตรา ๑๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด

(๒) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่

หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา

(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

(๒๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๑

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ

(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๘ และมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดิน ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก เลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของ จำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มี บุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการ คัดเลือกเกินสองคน ให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มิได้คะแนน

สูงสุดเท่ากันเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์การอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิใช่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตาม (๔) แล้ว จะเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการสรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์การอิสระอื่นในขณะเดียวกันมิได้

ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า ความว่า “หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ” ในวรรคสี่ เมื่อพิจารณากระบวนการสรรหาที่บัญญัติในวรรคสามเป็นกระบวนการให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์การอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา ดังนั้น จำเป็นต้องแก้ไขความว่า “หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ” ในวรรคสี่ เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการสรรหาที่บัญญัติในวรรคสามหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ” ในวรรคสี่ เห็นควรให้คงไว้ตามร่างเดิม

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ กล่าวว่า ควรแก้ไขเพิ่มเติมความว่า “กรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่” ในวรรคห้า เนื่องจากลักษณะองค์ประกอบของผู้ตรวจการแผ่นดินมีได้มีฐานะเป็นกรรมการประกอบกับในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้เมื่อกล่าวถึงผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีได้ใช้ว่า “กรรมการ”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคห้า เป็นดังนี้ “ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหา ~~ที่~~ผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ

(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตาม มาตรา ๘ และมาตรา ๙ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจาก เลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจ ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของ จำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มี บุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการ คัดเลือกเกินสองคน ให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มิได้คะแนน สูงสุดเท่ากันเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการ ลงคะแนนครั้งหลังนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้า รับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มิไม่ครบไม่ว่า ด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหา เท่าที่มีอยู่ปฏิบัติหน้าที่และใช้อำนาจไปพลางก่อนได้โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหา **พรรคพรรคผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่** และให้กรรมการสรรหาดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาตาม (๔) แล้ว จะเป็นกรรมการสรรหาในคณะกรรมการ สรรหาสำหรับศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอื่นในขณะเดียวกันมิได้

ให้ประธานกรรมการสรรหา และกรรมการสรรหาเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

มาตรา ๑๒

“มาตรา ๑๒ ในการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรร ให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกระก การประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไป ได้ด้วย แต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการสรรหา ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัครหรือให้ผู้สมัครแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ผู้ซึ่งจะได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ คณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวาระสาม หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้

ผู้ซึ่งได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ซึ่งวุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังดำรงตำแหน่งอยู่ มีจำนวนถึงสองคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่มีอยู่ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ดำเนินการสรรหาให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาในครั้งนี้จะเข้ารับการสรรหาในครั้งใหม่ไม่ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสองคน ดังนั้น ในการพิจารณาบทเฉพาะกาล ควรกำหนดกระบวนการสรรหาให้ได้ผู้ตรวจการแผ่นดินครบจำนวนสามคนตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สอบถามว่า ความว่า “โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่มีอยู่” ในวรรคหก เป็นรูปแบบการร่างกฎหมายเพื่อรับรององค์ประกอบของคณะกรรมการ แต่ลักษณะองค์ประกอบของผู้ตรวจการแผ่นดินมิได้ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ จำเป็นต้องบัญญัติความดังกล่าวไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า จำเป็นต้องบัญญัติไว้เนื่องจากในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการในรูปคณะกรรมการมิใช่ปัจเจกบุคคลดังเช่นที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

นายศุภชัย ยาวะประภาษ กรรมการ สอบถามว่า ความว่า “โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย” ในวรรคหนึ่ง หากเป็นกรณีมีผู้สมัครเพื่อรับเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการสรรหามีมติคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปซึ่งมิใช่การคัดเลือกจากผู้ที่แสดงความจำนงเพื่อเข้ารับการสรรหา กรณีเช่นนี้จะทำให้เกิดปัญหาเรื่องเรียนว่ากระบวนการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินของคณะกรรมการสรรหาไม่ชอบหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วย” ในวรรคหนึ่ง มิได้เป็นบทบังคับคณะกรรมการสรรหา หากคณะกรรมการสรรหาเห็นว่าบุคคลที่แสดงความจำนงเข้ารับการสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินยังมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมเพียงพอในการดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็น

ดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหาที่อาจพิจารณาสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๓

“มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก” บัญญัติลักษณะเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งหรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ความว่า “ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก” ที่บัญญัติในร่างมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่แตกต่างจากที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้ “มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ **ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก**”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตามมาตรา ๑๐ (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่ไม่ได้แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ **ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก**”

มาตรา ๑๔

“มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือผู้ได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การเสนอเรื่องเพื่อให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัยให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะที่พิจารณาและวินิจฉัยมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความว่า “แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะที่พิจารณาและวินิจฉัยมิได้” ในวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติที่ขัดกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ เนื่องจากบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสรรหาจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่มีปัญหาร้องเรียนเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาอาจถูกร้องเรียนในเรื่องขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามได้ เนื่องจากในขั้นตอนการพิจารณาเพื่อคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาของศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระอาจพิจารณาไม่ละเอียดรอบคอบ หรืออาจปรากฏข้อเท็จจริงภายหลังจากที่ผู้นั้นได้รับเลือกเป็นกรรมการสรรหาว่ามีพฤติกรรมที่อาจทำให้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามได้ อย่างไรก็ตาม ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีได้บทบัญญัติเรื่องค่าตอบแทนของคณะกรรมการสรรหาไว้ ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๔/๑ ดังนี้ “ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้ได้ไม่ต่ำกว่าอัตราที่กำหนดสำหรับคณะกรรมการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดอัตราค่าเบี้ยประชุมของคณะกรรมการสรรหาโดยเทียบกับเบี้ยประชุมของคณะกรรมการพัฒนากระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ อาจเกิดปัญหาว่าเหตุใดคณะกรรมการจึงบัญญัติโดยเทียบค่าเบี้ยประชุมในลักษณะดังกล่าว

- การกำหนดค่าเบี้ยประชุมของคณะกรรมการ ควรกำหนดในลักษณะมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมเท่ากับจำนวนที่ราชการกำหนด จะเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๔/๑ ที่เพิ่มขึ้นใหม่ เป็นดังนี้ “ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้เป็นรายครั้งที่มีการประชุมในอัตราไม่ต่ำกว่าอัตราสูงสุดที่ทางราชการเคยกำหนดสำหรับคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใด” และควรนำหลักการในเรื่องค่าเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นของคณะกรรมการสรรหาไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอิสระทุกองค์กร

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบร่างมาตรา ๑๔ โดยไม่มีการแก้ไข
๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๑๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๔/๑ ให้ประธานกรรมการสรรหาและกรรมการสรรหาได้รับเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนอื่นตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด แต่สำหรับเบี้ยประชุมให้กำหนดให้เป็นรายครั้งที่มีการประชุมในอัตราไม่ต่ำกว่าอัตราสูงสุดที่ทางราชการเคยกำหนดสำหรับคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใด”

มาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่แทน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖

“มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๙ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐

เมื่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้พ้นจากตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

ในกรณีที่มีปัญหาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) หรือ (๓) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งอาวุโสสูงสุดทำหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ถ้ามีผู้ตรวจการแผ่นดินเหลืออยู่เพียงคนเดียว จะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๔ หรือที่กำหนดให้ต้องเป็นไปตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ได้ เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนและหากไม่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินครบวาระ แต่ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิชาติ สุข์คานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ความในวรรคหกของร่างมาตรา ๑๖ เรื่องการกำหนดระยะเวลาในการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ และกรณีที่พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ควรนำไปกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระอื่นด้วยหรือไม่ และเหตุใดจึงกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระไว้หนึ่งร้อยยี่สิบวันซึ่งมากกว่าระยะเวลาในการดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การพ้นจากตำแหน่งตามวาระสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าจึงกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการสรรหาไว้มากกว่า ส่วนเหตุที่กำหนดระยะเวลาในการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ในกรณีที่พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระก่อนครบวาระไว้เพียงเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงก็เพราะประสงค์จะให้มีการดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่แทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗

“มาตรา ๑๗ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘

“มาตรา ๑๘ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่เพราะถูกกล่าวหาและศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประทับฟ้อง และมีผู้ตรวจการแผ่นดินเหลืออยู่ไม่ถึงสองคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการชั่วคราวให้ครบสามคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินได้จนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๙

“มาตรา ๑๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท หรือปริญญาเอก หรือหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๐

“มาตรา ๒๐ ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่ง ต้องมุ่งหมายที่จะส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ รวมทั้งจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป และเพื่อขอจัดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกันหรือและวางหลักเกณฑ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไปด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๑

“มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ (๑) (๒) หรือ (๓) ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ต้องนำหลักการของร่างมาตรา ๒๑ ไปบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๒

“มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งแนวทางการบริหารหรือและเห็นชอบร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคล และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ออกระเบียบตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกระเบียบตาม (๒) และ (๕) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร หรือมีลักษณะเป็นการมุ่งหมายที่จะกล่าวหาหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องเรียน ต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และไม่มีลักษณะบังคับให้เปิดเผยตัวตนผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นเรื่องการขอให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๒ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การออกระเบียบตาม (๒) และ (๕) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร หรือมีลักษณะเป็นการมุ่งหมายที่จะกล่าวหาหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องเรียน ต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และไม่มีลักษณะบังคับให้เปิดเผยตัวตนผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นเรื่องการขอให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว”

นายสุภชัย ยาวะประภาส กรรมการ สอบถามว่า ความใน (๒) หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องใดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องกระทำโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเท่านั้นใช่หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจตนารมณ์ของความใน (๒) คือ ไม่ประสงค์ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งอนุกรรมการไปดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๒๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งแนวทางการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและไม่ซ้ำซ้อนกัน แต่ต้องไม่ทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา รวมทั้งระเบียบเกี่ยวกับการมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคล และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๔) ออกระเบียบตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง

(๕) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การออกระเบียบตาม (๒) และ (๕) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร หรือมีลักษณะเป็นการมุ่งหมายที่จะกล่าวหาหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และในส่วนที่เกี่ยวกับการร้องเรียน ต้องดำเนินการโดยมุ่งหมายให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนในการเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และไม่มีลักษณะบังคับให้เปิดเผยตัวตนผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียน เว้นแต่เป็นเรื่องการขอให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นการเฉพาะตัว”

มาตรา ๒๓

“มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เลขาธิการหรือรองเลขาธิการเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง แทนก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๔

“มาตรา ๒๔ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

(๑) การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) การปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๖

และมาตรา ๒๐ วรรคสาม

(๓) การเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายตามมาตรา ๒๐ (๑)

(๔) การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๐ (๓)

(๕) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๑

(๖) การออกระเบียบ ประกาศ หรือวางแนวทางตามมาตรา ๒๒

(๗) การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการมอบหมายให้ดำเนินการแทนตามมาตรา ๒๓

วรรคสอง

(๘) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือการส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๗

(๙) การส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๓๔ (๓)

(๑๐) การออกระเบียบหรือประกาศในการกำกับดูแลสำนักงานตามมาตรา ๔๐

(๑๑) การออกข้อกำหนดทางจริยธรรมตามมาตรา ๔๑

(๑๒) การกำหนดคุณสมบัติ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของเลขาธิการอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามมาตรา ๔๓

(๑๓) การออกระเบียบการมอบอำนาจของเลขาธิการให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทน และการกำหนดกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติการกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๖

(๑๔) การเสนองบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๔๗ และการให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งการอนุมัติการใช้จ่ายเงินของสำนักงานตามมาตรา ๔๘

(๑๕) การพิจารณาการรับทรัพย์สินที่อาจมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานตามมาตรา ๔๙

(๑๖) การอื่นใดที่ผู้ตรวจการแผ่นดินตกลงร่วมกัน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด ผู้ตรวจการแผ่นดินจะขอให้สำนักงานจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นได้ตามที่จำเป็น หรือในกรณีที่ไม้อาจหลีกเลี่ยงได้จะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแทนก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ก่อนการจ้างหรือแต่งตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการจ้าง และค่าตอบแทน ของบุคคลหรือสถาบัน หรือการแต่งตั้งอนุกรรมการ การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่น และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลอันทำให้สามารถระบุตัวตนของผู้แจ้ง ผู้ร้องเรียน รวมทั้งข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจหรือตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล

ผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๗ หากได้กระทำโดยสุจริต ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๗ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลัง กำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีสิทธิได้รับบำเหน็จตอบแทนเป็นเงินซึ่งจ่ายครั้งเดียวเมื่อพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) ครบวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก
- (๔) มีอายุครบเจ็ดสิบปี

ในการคำนวณบำเหน็จตอบแทนนั้น ให้นำอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๒๘ คูณด้วยจำนวนปีที่ดำรงตำแหน่ง เศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

สิทธิในบำเหน็จตอบแทนนั้น เป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนไม่ได้ เว้นแต่กรณีตาย ให้ตกให้แก่คู่สมรส และทายาทที่ได้แจ้งไว้ และถ้าการตายนั้นเกิดขึ้นเพราะเหตุปฏิบัติหน้าที่หรือในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ได้รับเป็นสองเท่าของบำเหน็จตอบแทนที่กำหนดไว้ตามวรรคสอง”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๙ โดยไม่มีการแก้ไข

หมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

“หมวด ๒

การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๒ การดำเนินการตามหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิใช่ผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หรือมีกรณีที่การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

นายนิติ สิมเสณี โฆษกกรรมการ กล่าวว่า ควรแก้ไขร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย” เนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินควรหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและพิจารณาด้วยว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินทำให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการของหน่วยงานนั้นหรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๐ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีกรณีที่การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนเสนอแนะตามวรรคหนึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถและอุปสรรคในการดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๐ วรรคสอง เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นส่วนงานการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่าข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง และปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็ว และเมื่อได้ขอยุติประการใดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยูตินั้น ในกรณีที่ไมอาจหาข้อยุติได้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการดำเนินการตามข้อยุติหรือตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะนั้นภายในสามสิบวัน เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่าการดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะขัดต่อกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันดังกล่าว และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติโดยเร็วต่อไป และให้นำความในมาตรา ๓๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๓

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะรายงานให้รัฐสภาและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔

มาตรา ๓๔ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมเรื่องใดเป็นเรื่องเฉพาะตัว เป็นรายกรณี หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะจัดความเดือดร้อนหรืออำนวยความสะดวกได้ตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้นมีกฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้นพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(๒) ในกรณีที่เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบได้

(๓) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ความใน (๒) หากมีการร้องเรียนผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลพิจารณาใช้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากผู้ได้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้บังคับบัญชาบริหารงานบุคคลโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ย่อมสามารถอุทธรณ์ตามขั้นตอนภายในหน่วยงานนั้นได้อยู่แล้ว และหากยังไม่พอใจ คำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลดังกล่าวก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ควรเข้าไปดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

- มีกรรมการสอบถามว่า หากมีการร้องเรียนเรื่องการไม่ได้รับความเป็นธรรมในการขอตำแหน่งทางวิชาการในมหาวิทยาลัย และมีกรรณการร้องเรียนมาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องดำเนินการอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า บุคคลที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการขอตำแหน่งทางวิชาการในมหาวิทยาลัยมีสิทธิขอให้คณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการทบทุนการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการได้อยู่แล้ว และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการถือเป็นที่สุด ผู้ตรวจการแผ่นดินก็ไม่มีอำนาจวินิจฉัยเป็นอย่างอื่นได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเห็นว่าเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีอำนาจในการวินิจฉัย แต่ต้องส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป อาจตัดความใน (๒) ออกทั้งหมด เนื่องจากแต่ละหน่วยงานย่อมมีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการอุทธรณ์ภายในไว้แล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีบุคคลร้องเรียนว่าการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ปฏิบัติตามกฎหมาย และส่งผลให้บุคคลได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินย่อมมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใดเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้นได้

นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. สอบถามว่า ความใน (๒) ประสงค์ให้ข้าราชการร้องเรียนได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๒) ไม่ได้ประสงค์ให้เป็นช่องทางให้ข้าราชการร้องเรียนเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัย ดังนั้น หากข้าราชการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวมายังผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องส่งเรื่องกลับไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของข้าราชการผู้นั้น เพื่อให้ดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน แต่หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่ากรดำเนินการตาม (๒) เป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานแล้ว แต่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับบุคคล ก็สามารถแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๕

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นนโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

(๖) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งยุติเรื่อง”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การบัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา” เป็นการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีดุลพินิจอย่างมากที่จะรับเรื่องไว้พิจารณา ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ใช้คำว่า “เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ ไม่ให้รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความใน (๓) อาจไม่มีผลใช้บังคับ หากผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยว่าเรื่องที่มีการร้องเรียนนั้นอยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น ควรใช้ลักษณะของเรื่องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถรับเรื่องไว้พิจารณาได้หรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความใน (๑) การจะวินิจฉัยว่านโยบายใดของคณะรัฐมนตรีเป็นนโยบายที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ อันเป็นเหตุให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจรับเรื่องไว้พิจารณาได้ เป็นเรื่องที่ยาก และหากเป็นกรณีที่มีการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวไปแล้ว อาจเกิดปัญหาในการตีความว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะรับเรื่องไว้พิจารณาได้หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอตัดความใน (๓) ออกทั้งหมดและเพิ่มความเป็น (๓/๑) ดังนี้ “(๓/๑) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากบัญญัติความตาม (๓/๑) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ อาจจะเป็นการจำกัดช่องทางการร้องเรียนของประชาชนกรณีได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากคงบทบัญญัติใน (๓) และ (๓/๑) ไว้ จะเหมาะสมหรือไม่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เรื่องใดที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินย่อมไม่มีอำนาจรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความใน (๓) อีก

นายอรรถสิทธิ์ กั้นมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ร่างมาตรา ๖ วรรคสอง กำหนดว่ากรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการดำเนินการเรื่องใดอยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเข้าลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่นด้วย ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ดังนั้น การบัญญัติความใน (๓/๑) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ อาจไม่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๖ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า การปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับองค์กรอิสระอื่น ควรอยู่บนพื้นฐานว่าหากองค์กรอิสระอื่นรับเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนไว้พิจารณาเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินย่อมไม่มีอำนาจรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาซ้ำอีก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า องค์กรอิสระที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด คือ ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบว่าจะต้องไปดำเนินการยื่นเรื่องต่อองค์กรใด ดังนั้น ไม่ควรจำกัดช่องทางในการที่ประชาชนจะร้องเรียนต่อองค์กรอิสระใดกรณีที่ได้รับความสะดวกหรือไม่เป็นธรรม แม้เรื่องดังกล่าว จะไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนก็ตาม

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีที่ประชาชนร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่าได้รับความเดือดร้อน หรือไม่เป็นธรรมจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ แต่เรื่องดังกล่าวไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการ แผ่นดิน ได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือแจ้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และ อำนาจต่อไปโดยไม่ชักช้าตามร่างมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ในบางกรณีผู้ถูกร้องเรียนอาจโดนกลั่นแกล้งจากผู้ร้องเรียน โดยมีการ ร้องเรียนว่าบุคคลดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไปยังองค์กรอิสระหลายองค์กร ดังนั้น การบัญญัติให้ ผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ซ้ำซ้อนกันจึงเป็นเรื่องที่ เหมาะสมแล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดิน พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นนโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการ ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จ เต็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎ ที่เกี่ยวข้องกับการยุติธรรม

(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓/๑) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยส่วนรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

(๖) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือ ข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน สิ้นยุติเรื่อง”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

(๑) เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นนโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓/๑) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว

(๔) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๕) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

(๖) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งยุติเรื่อง”

มาตรา ๓๖

มาตรา ๓๖ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๔ หรือการไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาตามมาตรา ๓๕ ให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบ โดยในกรณีที่ไม่มีไว้พิจารณาหรือให้ยุติเรื่อง ให้ระบุเหตุผลให้ผู้ร้องเรียนทราบด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๗

มาตรา ๓๗ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำการสรุปโดยมิให้ระบุนรายละเอียด อันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยแพร่ให้ สหประชาชาติประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปี ต่อรัฐสภาด้วยก็ได้”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า องค์กรอิสระบางองค์รได้กำหนดระยะเวลาการเสนอ รายงานประจำปีต่อรัฐสภา ซึ่งทำให้การจัดทำรายงานประจำปีขององค์กรอิสระนั้นสามารถรายงานต่อ รัฐสภาได้ตามกำหนดเวลาโดยไม่เกิดความล่าช้า ดังนั้น ควรนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขององค์กรอิสระทุกองค์กรด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยแพร่ให้ สหประชาชาติประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ผู้ตรวจการ แผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๗ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงาน ประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยแพร่ให้ สหประชาชาติประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภา ด้วยก็ได้

ความในวรรคหนึ่งไม่เป็นการตัดอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือจะเป็นประโยชน์ต่อการ บริหารราชการแผ่นดิน

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำการสรุปโดยมิให้ระบุนรายละเอียด อันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น”

หมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“หมวด ๓

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า บทบัญญัติในหมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้แก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปในลักษณะเดียวกับ บทบัญญัติในหมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. แล้ว แต่ความในร่างมาตรา ๕๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. จะไม่ได้กำหนดความว่า “เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ” ไว้เช่นเดียวกับความในร่างมาตรานี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความในร่างมาตรา ๕๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. กำหนดไว้อย่างไร

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ความในร่างมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. กำหนดไว้ว่า “ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของคณะกรรมการ”

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้อย่างไร

นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่า “ให้มีสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด”

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า หากความในร่างมาตรานี้ คงความว่า “เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ” ไว้ ก็ควรนำความว่า “เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ” ไปเพิ่มเติมไว้ในร่างมาตรา ๕๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ด้วย

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า องค์กรอิสระหลายองค์กรเสนอเปลี่ยนสถานะของหน่วยงานตุรการของตนเป็นส่วนราชการ แต่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าควรคงสถานะของหน่วยงานตุรการขององค์กรอิสระไว้ตามเดิม การกำหนดความว่า “เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ส่วนราชการ” ไว้ในร่างมาตรานี้ อาจทำให้องค์กร

อิสระเข้าใจความประสงค์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญคลาดเคลื่อน ทั้งนี้ ความในมาตรา ๒๒๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ ก็ไม่ได้กำหนดสถานะของหน่วยงานธุรการขององค์กรอิสระไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล **เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ** และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๓๘ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๘ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล **เป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่ใช่ส่วนราชการ** และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

มาตรา ๓๙

“มาตรา ๓๙ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๔๐

“มาตรา ๔๐ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจประชุมและมีมติเพื่อออกระเบียบหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการได้มาซึ่งเลขาธิการ

(๗) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชา เลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร โดยจะกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณา คำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๐ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจประชุมและชี้แจงที่ออกระเบียบหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้”

ที่ประชุมแสดงความเห็นและสอบถาม ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในร่างมาตรานี้ควรกำหนดเรื่องเครื่องแบบและการแต่งกายไว้ด้วย เพื่อให้มีกฎหมายรองรับการออกระเบียบเกี่ยวกับเครื่องแบบและการแต่งกาย

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็เสนอให้มีการกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งออกระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับเครื่องแบบและการแต่งกายด้วยเช่นกัน ในประเด็นนี้มีข้อสังเกตว่า หากเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสวมเครื่องแบบไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่อาจได้รับอันตรายจากผู้ไม่ประสงค์ดีก็ได้ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีความประสงค์ที่จะให้กำหนดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพระราชอำนาจ

ประธานกรรมการเสนอเพิ่มความเป็น (๖/๑) ดังนี้

“(๖/๑) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของผู้ตรวจการแผ่นดินพนักงาน และลูกจ้างของสำนักงาน”

- มีกรรมการสอบถามว่า ในพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องเครื่องแบบและการแต่งกายไว้ด้วยหรือไม่

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ จะไม่มีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องเครื่องแบบและการแต่งกายไว้ แต่ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีการกำหนดเกี่ยวกับเรื่องเครื่องแบบและการแต่งกายไว้

- มีกรรมการสอบถามว่า อนุมาตราในร่างมาตรานี้ใช้หลักการใดในการจัดเรียง

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า อนุมาตราในร่างมาตรานี้จัดเรียงในลักษณะเดียวกับที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ความในวรรคสามของร่างมาตรานี้ ใช้คำว่า “เจ้าหน้าที่” แต่ความในร่างมาตราอื่น ๆ ใช้คำว่า “พนักงาน” และ “ลูกจ้าง”

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสาม เป็นดังนี้

“การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของ เจ้าหน้าที่พนักงานและลูกจ้างแต่ละสายงานและระดับด้วย”

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า ความใน (๖/๑) ควรกำหนดเพิ่มเติมเรื่องการกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ด้วย

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความใน (๖/๑) ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ดังนี้

“(๖/๑) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๐ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจ ประชุมและชี้แจง ปรึกษาหารือหรือประกาศ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนหรือสิทธิประโยชน์อื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการได้มาซึ่งเลขาธิการ

(๖/๑) การกำหนดเครื่องแบบและการแต่งกายของผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๗) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และความคล่องตัว

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของ **หัวหน้าพนักงานและลูกจ้าง** แต่ละสายงานและระดับด้วย

ในการออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินคำนึงถึงความเที่ยงธรรม ขวัญและกำลังใจของบุคลากร โดยจะกำหนดให้มีคณะบุคคลเพื่อกำกับ ดูแล หรือพิจารณา คำร้องทุกข์หรือคำอุทธรณ์ที่เป็นอิสระด้วยก็ได้”

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันศุกร์ ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์